

Kari Storckovius

CIA, CRMA, IIA Global EDC:n jäsen

CIA-tutkinto uudistuu

Aikanaan CIA-tutkinto tehtiin juhlavassa tilaisuudessa, jossa kahdesti vuodessa kokoonnuttiin täyttämään paperikaavakkeita ja tuloksia odotettiin kuukausitolkulla tentin jälkeen. Tenttiminen muuttui sähköiseksi liki kymmenen vuotta sitten ja tutkinnon sisältöä on muutettu aina standardien uusiutuessa ja liike-elämän käytäntöjen kehittyessä. 2013 neliosaisuudesta luovuttiin ja siirryttiin kolmeosaiseen tutkintoon. Tämän kertaisessa uudistuksessa kolme osaa säilyy, mutta sisältö kehittyy jälleen.

Viimeiset kaksi vuotta olemme urakoineet **IIA:n Exam Development Committeeessa (EDC)** uuden tutkintosisällön kehittämisessä. Kolmeosaisuus siis säilyy, mutta sisällön jakoa eri osien välillä kehitetään ja kysymyksiä muokataan uusien standardien ja tutkintosisällön mukaisiksi.

Nykyisin ykkösosassa on tietoa standardeista yleensä, riskienhallintaa ja osa tarkastustekniikoista, kakkosessa tarkastustoiminnon johtaminen, yksittäisten tarkastusten toteutus ja väärinkäytösriskit ja kolmososassa organisaatioiden hallintotapaa ja etiikkaa, riskienhallintaa, organisaatioiden rakenteita, prosesseja ja riskejä, johtamistaitoa, IT:tä ja jatkuvuus suunnittelua, sekä taloushallintoa ja globaalia liiketoimintaympäristöä.

Uudessa jaossa ykkösosa tulee kattamaan selvemmin tarkastuksen perusteita ja sisäisen tarkastuksen standardien 1000 -sarjaa ("ominaisuusstandardit"), johtamis- ja hallintojärjestelmää sekä väärinkäytösriskejä; kakkososaan tulee pääasiassa standardien 2000 -sarja ("toteutustapastandardit") ja kolmososaan liiketoimintaosaaminen, tietoturva ja -teknologia sekä taloushallinnon osaaminen.

Tutkintovaatimukset on rakennettu periaatteella, että läpi pääsee ns. vähimmäiskompetenssilla varustettu henkilö (Minimally Competent Practitioner, MCP). Tähän sisältyvät liiketoiminnan perustiedot ja -taidot ja noin parin vuoden tarkastuskokemus. Tutkintosisällön kokonaisuuden päivitys on tässä ensimmäinen askel ja sen rinnalla kysymyspatteristoja uudistetaan jatkuvasti. Käytännössä tekniset

kirjoittajat kirjoittavat jatkuvasti uusia kysymyksiä, joita sitten lähetetään meille EDC:n jäsenille arvioitavaksi kerran kuussa.

Uusi CIA-tutkintosisältö julkaistaan lokakuussa 2017 ja sen sisältöä viilataan beta-testauksilla vuoden 2018 jälkipuoliskolla. Tuotantokäyttöön se tulee vuoden 2019 alussa.

Miten CIA-tutkinto toimii

IIA:n CIA-tutkinto on edelleen johtava ja paras kansainvälisesti vertailukelpoinen osoitus sisäisen tarkastajan kompetenssista. Vähimmäisvaatimuksena tutkintoon osallistumiseksi on vähintään 3-4 vuoden opistotasoinen koulutus ammatti- tai lukio-opintojen jälkeen. Käytännössä tämä tarkoittaa Suomessa kandidaatti- tai AMK-tasoisia opintoja. Koulutusvaatimuksen voi korvata kahdella vuodella muita opintoja täydennettynä viiden vuoden tarkastuskokemuksella tai seitsemän vuoden tarkastus- tai vastaavalla työkokemuksella. Lisäksi tarvitaan soveltuvuuslausunto, jonka vahvistaa IIA:n tutkinnon suorittanut henkilö tai kandidaatin esimies. Sertifiointin saamiseksi kandidaatilla pitää lisäksi olla kahden vuoden työkokemus alan töistä. Ylemmän korkeakoulututkinnon (maisteri, Ylempi AMK jne.) suorittaneille riittää vuosi kokemusta. Tenttimään siis pääsee, vaikka työkokemusvaatimus ei vielä täytyisikään.

Tutkintoprosessi alkaa profiilin laatimisella IIA:n CCMS -järjestelmään (Certification Candidate Management System). Kaikki lomakkeet löytyvät järjestelmästä ja tutkintohakemus liitteineen ladataan järjestelmään. Kun olet maksanut tutkintomaksut ja ladannut tarvittavat tiedot, pääset varaamaan tutkintoaikaa tenttijärjestäjän järjestelmästä. Siitä hetkestä, kun saat tutkintohakemuksen hyväksyntäsähköpostin, sinulla on neljä vuotta aikaa suorittaa tutkinnon kolme osaa. Sisäiset tarkastajat ry:n jäsenet saavat alennuksia kaikista sertifiointiin liittyvistä maksuista. Lisäksi IIA:lla on erilaisia kampanjoita, jolloin maksuista voi saada lisäalennuksia. Kannattaa seurata yhdistyksen sivuja. Myös opiskelijoille ja opettajille on omat hinnoittelunsa.

Tutkinnon suorittaminen on tehty suhteellisen vaivattomaksi sähköisellä tenttijärjestelmällä, jonka toteutuksen kumppanina on Pearson VUE. Suomessa testaukset tehdään tällä hetkellä Lan Group Finlandin tiloissa Pohjois-Tapiolassa Espoossa. Ajankohdan voi valita suoraan kalenterista sähköisen järjestelmän kautta tai puhelimitse Pearson VUE:ltä. Varattuja aikoja voi myös muuttaa kaksi vuorokautta ennen sovittua ajankohtaa. Testikeskuksia on myös muualla maailmassa ja kaikki ovat käytettävissä, jos työmatka sattuu osumaan sopivasti sellaisen lähelle.

Tutkintoon valmistautumista varten on olemassa opiskelumateriaaleja, joita saa Sisäiset tarkastajat ry:n kautta, IIA Foundationin kirjakaupasta tai muualta markkinoilta. Lisäksi järjestetään valmennuskoulutuksia, jotka ovat suosittuja ja erittäin suositeltavia. Läpimenon mahdollisuudet kasvavat, kun tutkinnon sisältöjä pääsee käsittelemään muiden kandidaattien kanssa asiansa osaavan vetäjän auttamana.

Tenttitilaisuudessa kandidaatista otetaan kuva ja sormenjälki skannataan. Myös nimikirjoitus tallennetaan sähköisesti ja virkailija vertaa sitä henkilökortin / passin vastaavaan. Varsinainen tenttiin kirjautuminenkin tehdään sormenjäljen avulla ennen tenttihuoneeseen pääsyä. Mitään omia materiaaleja, lehtiöitä, laskimia ym. tenttihuoneeseen ei saa viedä, vaan ne tarjotaan järjestäjän puolesta.

Tenttiohjelman käyttöliittymä on hyvin yksinkertainen ja se käydään vielä läpi opetusohjelmalla ennen kokeen käynnistymistä. Ruudulla näkyvät vain kysymykset yksi kerrallaan, vastausvaihtoehdot, eteen- ja taakse- valintapainikkeet, liputuspainike, jäljellä oleva aika sekä laskimen valinta (samanlainen nelilaskin kuin MS Windowsissa). Kaikki kommunikointi tapahtuu hiirellä klikkaamalla. Kysymykset esitetään osio kerrallaan satunnaisessa järjestyksessä. Kysymysten käsittelyn jälkeen tenttijällä on mahdollisuus käydä läpi mahdollisesti liputtamansa tai vastaamatta olevat kysymykset - jäljellä olevan ajan puitteissa. Lopuksi kone kysyy vielä pariin kertaan, onko vastaaja ehdottoman varma ja halukas lopettamaan ennen kuin kirjaa vastaajan ulos. Yhdessä osiossa kysymyksiä on 100 - 125 kappaletta ja vastausaikaa on kahdesta kahteen ja puoleen tuntiin.

Tentin tulokseen saa tenttijärjestäjän edustajalta saman tien, kun on lopettanut vastaamisen. Ei siis enää kahden kuukauden odottelua, vaan tuloksen saa heti mukaansa. Yhden osion pisteytysasteikko on 250 - 750 ja läpipääsyyn vaaditaan 600 pistettä. Eri osioissa on eri minimiosaamistaso, ja kokonaispistemäärä muodostuu oikeiden vastausten perusteella siten, että 600 pisteeseen vaaditaan hiukan eri määrä oikeita vastauksia, osiosta riippuen. Tentissä on aina mukana myös uusia "esitestikysymyksiä", joita ei arvioida vaan jotka ovat mukana tentin kehittämistä varten. Kandidaatti ei tiedä mitkä kysymykset ovat varsinaisia kysymyksiä ja mitkä esitestikysymyksiä, vaan kaikki näkyvät samanlaisina ja kaikkiin on vastattava samalla tavoin. Vääristä vastauksista ei rankaista, joten kaikkiin kannattaa vastata jotain - vaikka arvaamalla, jos ei tiedä.

Tuloksesta tulee vahvistus sähköpostilla yleensä seuraavana päivänä. Ensin saadaan viesti tentin tuloksesta. Hyväksytyt osiot kuitataan hyväksynnällä ja mikäli osio ei mene läpi, kandidaatti saa pistemäärän sekä analyysin kehitettävistä alueista. Kolmen kuukauden välein pääsee yrittämään uusintaa. Kun kaikki osiot on läpäisty, tulevat toisessa viestissä onnittelut CIA-tutkintonimikkeen saamisesta. Globaali läpäisyprosentti on tällä hetkellä noin 40 %, eli maailmanlaajuisesti ihmiset osallistuvat keskimäärin 2,5 tenttiin saadakseen yhden osion läpi. Suomen läpimenoprosentti on hiukan parempi, mutta mikään läpihuutojuttu CIA ei ole. Kyseessä on vaativa tutkinto.

Oikeus CIA:n arvoon syntyy heti, kun on saanut ko. viestin IIA:lta. Sertifikaatin voi sitten tilata erikseen IIA:lta ja se toimitetaan kotiin postissa.

Kun sertifikaatti on saatu, sen ylläpito edellyttää jatkuvan ammattitaidon ylläpidon raportointia vuosittain (Continuing Professional Education, CPE).

Lisätietoja tutkintojärjestelmästä saa Sisäisten tarkastajien toimistoon soittamalla tai nettisivuilta theiia.fi ja global.theiia.org. Kansainvälisiltä sivuilta voi ladata yhteystiedot antamalla Certification Candidate Handbookin.